

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että ko. muutos on perusteltua, erityisesti 60 vuotta täyttäneiden osalta, koska muutoksen toteuduttua ei vaadittaisiin yhdenjaksoista työttömyyttä, kuten tällä hetkellä vaaditaan.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Hallituksen esityksen mukaan kohderyhmä sulkisi pois useita asiakasryhmiä normaalista (osaamisenvaje) palkkatuesta, joten palkkatuetun työn kohderyhmä olisi suppeampi kuin nykyään. Asiantuntijan näkökulmasta ko. kohtaan on lisätty yksityiskohtia enemmän, toisin sanoen muistettavaa on enemmän, jolloin se tuo myös asiakkaiden neuvontaan haasteita.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**

- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hallituksen esityksen mukaan kotitalouksien mahdollisuus saada palkkatukea poistuisi. Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että nykyisin kotitalouksien määrä on ollut vähäistä, joten tämä ei juurikaan aiheuta muutosta nykytilanteeseen.

Työnantajien kannalta suunniteltu muutos on selkeämpi kuin nykyinen, jossa tuki saatetaan evätä, vaikka työnantaja olisi tarjonnut työtä irtisanotuille. Ko. muutos selkiyttää byrokratiaa, mutta voi myös lisätä väärinkäytösten mahdollisuutta.

Kysymykseksi kuitenkin nousee, miten selvitetään, onko työnantaja palkannut saman määrän henkilöstöä takaisin, minkälainen tarkistamisvelvollisuus TE-toimistolla on työnantajan ilmoituksen osalta?

Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että saman henkilön työllistämistä palkkatuella ei myönnettäisi uudestaan samalle työnantajalle - poikkeukset huomioiden, on perusteltu uudistus, vaikkakin se todennäköisesti vähentää palkkatuen myöntämistä kokonaisuutena.

Palkkatuettujen oppisopimusten ketjutusta on paljon jo nyt. Kysymykseksi nouseekin, miten jatkossa, kun palkkatuen kriteerit oppisopimukseen ovat ”väljät”, tuleeko palkkatuetusta oppisopimuksesta ns. ”takaportti” työllistää sama henkilö samalle työnantajalle?

Oppisopimusta käytetään työllisyyden nostamiseen kuntatyönantajilla suhteellisen paljon, eikä ehkä aina niin asiakaslähtöiseen toimintaan. Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että palkkatuen myöntämiseen oppisopimukseen voisi säätää tarkemmin, kuten muidenkin palkkatukiryhmien osalta on esitetty.

TE-toimistoista kysytään paljon neuvoja palkkatukilainsäädännön yhteydestä työsopimuslakiin. Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että epäselvyyksien välttämiseksi vastuu- ja rooliasioissa, lainsäädännössä olisi hyvä selkiyttää vastuunjako näiden kysymysten osalta eri viranomaisten välillä, kuka vastaa mistäkin kysymyksistä.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Muutos vähentää hallinnosta selvittämistä palkkatuen hakemusvaiheessa.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Palkkatuen määrän ja keston muutos selkiyttää osittain asiakkaiden neuvontaa. Palkkatuen määritely kesto poistanee ongelman, jossa käyttämättä jää lyhyitä tukijaksoja. Lisäksi harkintavalta palkkatuen keston osalta poistuu, jolloin se myös selkiyttää työnantajalle tuen keston.

Hallituksen esityksen mukaisesti on perusteltua, että palkkatukea voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, mikäli tuen saamisen edellytykset edelleen täyttyvät.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista
- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

Lääkärinlausuntoja on ollut vaikea saada jo nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa, koska esim. lääkäriaikoja on heikosti saatavilla. Hallituksen esityksessä esitetty vaatimus siitä, että lääkärinlausunto työkyvystä annetaan ensimmäisen palkkatukijakson (10kk) aikana, voi tuoda ongelmia palkkatuen jatkojen myöntämiseen. Hallituksen esityksessä on edellytyksenä jatkon myöntämiseen nimetty myös työterveyshuollon suosittamat mukautustoimet. Kyseinen kohta nostaa esiin kysymyksiä siitä, mikä on TE-toimiston rooli tarkistaa, että edellytykset täyttyvät ja, miten asiat tarkistetaan? Keski-Suomen TE-toimisto toteaaakin, että kohta tarvitsee selkeät soveltamisohjeet, jotta epäselvyyksiltä vältytään.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.
- 100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdistyksille
- Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Ko. kohta nostaa esiin kysymyksiä, kuten esim., mitä tarkoittaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan liittyvät kriteerit tuen myöntämisen osalta? Vaikka hallituksen esityksessä todetaan, että kauppavaikutuksen arvioinnin kriteereistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ja kriteerit pohjautuisivat kauppavaikutusta koskevaan oikeuskäytäntöön, niin edelleen tuen myöntäjälle tarvittaisiin selvät ohjeet, miten ja millä tekijöillä toimintaa arvioidaan.

Lisäksi ko. kohdasta nousee kysymykseksi se, korvaako jäsenvaltioiden välisen kaupan määritelmä nykyisen elinkeinotoiminnan määritelmän?

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että oppisopimukseen myönnettävän palkkatuen pysyminen samana koko koulutuksen ajan, sujuvoittaa myöntämisprosessia.

Palkkatuettujen oppisopimusten ketjutusta on paljon jo nyt esim. kuntatyöllistämisessä. Kriteereiden ”väljyys” oppisopimukseen myönnettävän palkkatuen osalta voi lisätä oppisopimusten ketjutusta; käytetään työllisyyden nostamiseen tai saman henkilön saamiseen samalle työnantajalle. Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että palkkatuen myöntämiseen oppisopimukseen voisi säätää tarkemmin, kuten muidenkin palkkatukiryhmien osalta on esitetty.

Hallituksen esityksessä todetaan, että koulutuksen kestossa tapahtuvien muutosten takia oppisopimuskoulutukseen myönnettyä palkkatukea voitaisiin jatkaa edellyttäen, että jatkoa haettaisiin ennen palkkatukijakson päättymistä ja muut palkkatuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Keski-Suomen TE-toimisto kysyykin, miten tätä valvotaan ennen jatkopäätöksen tekemistä? Tarvitaanko oppisopimusmuutoksesta todistus tuen myöntämisen yhteydessä? TE-toimisto toteaa, että ko. kohtaan tarvitaan hieman enemmän selvennystä ja myös selvät ohjeet soveltamisohjetasolla.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Tuella palkatun siirtäminen tulisi olemaan aikaisempaa mutkikkaampaa, koska siirrolle tulee tarkemmat edellytykset kuin aikaisemmin. Ko. muutos lisää hallinnollista työtä mutta toisaalta myös järkevöittää siirtämisen tarkoitusta.

Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että tukiprosentin yhteneväisyys varsinaisen- ja käyttäjätyönantajan välillä siirtotapauksissa on hyvä ja perusteltu uudistus, ja se selkiyttää toimintaa myös tuen hakijoille ja käyttäjätyönantajille.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Tuki on uusi ja kokonaan oma ryhmänsä, jolla omat kriteerit – toisin sanoen paljon huomioitavia yksityiskohtia tuen myöntämisen osalta. Ko. kohdassa ei ole tarkoitusharkintaa, joten moninaiset listamaiset kriteerit aiheuttavat varmasti paljon neuvontaa työnantajien suuntaan. Keski-Suomen TE-toimisto toteaa, että soveltamisohjetasolla tarvittaisiin tähänkin ryhmään selkeät ohjeet.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Ei lausuttavaa.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Ei lausuttavaa.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Ei lausuttavaa.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- Muuta kommentoitavaa**

Ei lausuttavaa.

Säynätmäki Tuula
Keski-Suomen TE-toimisto

Ruohtula Johanna
Keski-Suomen TE-toimisto